

DECIZIE

06 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Nicolae Craiu
Iurie Bejenaru
Nina Vascan

examinând recursul declarat de Viorica Istrati, reprezentată de avocatul Elena Rozembac,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Viorica Istrati împotriva lui Oleg Istrati, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului Rîșcani, mun. Chișinău cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, obligarea participării la viitoarele cheltuieli suplimentare pentru întreținerea copilului minor și decăderea din drepturile părintești,

împotriva deciziei din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care s-a respins apelul declarat de Viorica Istrati, reprezentată de avocatul Elena Rozembac și s-a admis apelul declarat de Oleg Istrati, reprezentat de către avocatul Sorin Corceac și avocatul stagiar Marcela Cioară, s-a modificat hotărârea din data de 29 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

și a deciziei suplimentare din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a modificat hotărârea din 29 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în partea încasării cheltuielilor de judecată și a cheltuielilor de asistență juridică,

c o n s t a t ă:

La 03 august 2017, Viorica Istrati a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Oleg Istrati, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului Rîșcani, mun. Chișinău cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, obligarea participării la cheltuielile suplimentare pentru întreținerea copilului minor și decăderea din drepturile părintești.

În motivarea acțiunii, reclamanta Viorica Istrati a indicat că a fost căsătorită cu pîrîtul Oleg Istrati, iar din această căsătorie au un copil minor comun Xxxxx Istrati.

Reclamanta a menționat că prin hotărârea din 05 octombrie 2010 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău s-a desfășurat căsătoria între Oleg Istrati și Viorica Istrati și s-a determinat locul de trai al copilului minor Xxxxx Istrati la domiciliul mamei.

Astfel, reclamanta Viorica Istrati a invocat că după divorț și pînă în prezent copilul minor Xxxxx Istrati locuiește cu ea, fiind întreținută și educată nemijlocit de către aceasta, iar la momentul actual sunt stabilite cu traiul în Italia.

Reclamanta a indicat că deși s-a adresat către Oleg Istrati cu solicitarea de a participa la întreținerea copilului minor, aceste solicitări au rămas nesoluționate sau au fost satisfăcute neesențial.

La fel, pentru soluționarea problemei pe cale amiabilă la 31 ianuarie 2017 Viorica Istrati s-a adresat către Oleg Istrati cu cerere prealabilă, prin care a solicitat participarea acestuia la întreținerea copilului minor cu suma de 250 euro lunar și a plăților suplimentare cu 30 euro lunar, pînă la atingerea majoratului de către copilul minor Xxxxx Istrati, precum și a plăților de întreținere pentru perioada anterioară, în sumă de aproximativ 7500 euro, sume ce urmau a fi transferate pînă la data de 15 a lunii în care se efectuează plata, la contul prezentat de reclamantă.

Reclamanta a invocat că cererea prealabilă a rămas fără răspuns din partea pîrîtului Oleg Istrati.

Reclamanta Viorica Istrati a menționat că Oleg Istrati nu este încadrat în câmpul muncii în Republica Moldova, dar locuiește de mai mulți ani în Spania.

La fel, reclamanta a indicat că la stabilirea pensiei de întreținere pentru copilul minor, instanța urmează să țină cont de contractul de chirie, ce prevede achitarea lunară a sumei de 500 euro, achitarea serviciilor de telefonie ce constituie aproximativ 1 031,37 euro, pentru anul 2016, plata pentru energia electrică ce constituie aproximativ 185 euro pentru perioada de iarnă și aproximativ 70 euro pentru perioada de vară și plățile periodice ce se fac la instituția de învățămînt, ce variază începînd cu 65 euro.

Cu referire la pretenția privind decăderea din drepturile părintești, reclamanta Viorica Istrati a invocat că după căsătorie Oleg Istrati a manifestat atitudine neglijentă față de creșterea și educarea copilului Xxxxx Istrati, care la moment nu-l recunoaște pe pîrît ca fiindu-i tată. Iar, prin acțiunile sau inacțiunile întreprinse, Oleg Istrati a pus în pericol sănătatea fizică și psihică a copilului Xxxxx Istrati, dezvoltarea ei morală, nu a asigurat-o cu condiții de trai neasigurîndu-i acestea dreptul la învățătură și instruire.

Reclamanta a menționat că avînd nevoie de acordul tatălui Oleg Istrati pentru perfectarea actelor copilului minor Xxxxx Istrati, acest acord a fost obținut după achitarea de către Viorica Istrati a costului de perfectare a procurii solicitate.

Respectiv, după decăderea din drepturile părintești a lui Oleg Istrati nu va mai fi necesar acordul acestuia pentru satisfacerea intereselor copilului minor Xxxxx Istrati.

În drept, reclamanta își întemeiază acțiunea în baza prevederilor Convenției Internaționale din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului, art. 51, 54,

58, 60, 67, 74, 75 Codul familiei, ale Legii nr. 338 din 15 decembrie 1994 privind drepturile copilului.

Prin urmare, reclamanta Viorica Istrati a solicitat admiterea acțiunii, încasarea din contul lui Oleg Istrati în beneficiul Vioricăi Istrati a pensiei de întreținere pentru copilul minor Xxxxx Istrati, în sumă bănească fixă, pînă la atingerea majoratului, a pensiei de întreținere pentru copilul minor Xxxxx Istrati pentru perioada anterioară, în mărime de 7 500 euro și decăderea pîrîtului Oleg Istrati din drepturile părintești asupra copilului minor Xxxxx Istrati.

La 21 martie 2018 reclamanta Viorica Istrati a depus cerere de concretizare a acțiunii, în care suplimentar celor invocate în cererea de chemare în judecată a menționat că Oleg Istrati nu are loc de muncă pe teritoriul Republicii Moldova și nici careva venit, însă conform declarațiilor reprezentantului pîrîtului, acesta se află la momentul actual la evidență ca șomer la organul competent spaniol, de unde primește o anumită indemnizație.

La fel, reclamanta a menționat că pensia de întreținere urmează a fi încasată și pentru perioadele anterioare, deoarece pînă în prezent s-a eschivat de la plata pensiei de întreținere.

Reclamanta Viorica Istrati a invocat că Legea nr. 152 din 05 iulie 2012 cu privire la minimul de existență, nu prevede cheltuieli necesare pentru dezvoltarea copilului cum ar fi: procurarea cărților, frecventarea anumitor secții sportive sau de creație, îmbolnăviri etc, activități necesare creșterii și evoluării psiho-emoționale echilibrate a copilului. Respectiv, pîrîtul trebuie să-și execute obligația de participare la viitoarele cheltuieli suplimentare pentru întreținerea copilului Xxxxx Istrati, suportate în legătură cu frecventarea instituției de învățămînt și a stării de sănătate.

Prin urmare, reclamanta Viorica Istrati a solicitat încasarea de la pîrîtul Oleg Istrati în beneficiul reclamantei Viorica Istrati a pensiei de întreținere pentru copilul minor Xxxxx Istrati, în mărime de 1/4 cotă-parte din toate sursele de venit lunar, precum și suma fixă de 271 euro lunar, începînd cu 03 august 2017 și pînă la atingerea majoratului copilului minor; a pensiei de întreținere pentru copilul minor Xxxxx Istrati pentru perioada anterioară 26 octombrie 2010 -31 ianuarie 2017, în mărime de 7 500 euro și pentru perioada 31 ianuarie 2017 – 03 august 2017, în mărime de 1960 euro; obligarea pîrîtului Oleg Istrati să participe la viitoarele cheltuieli suplimentare pentru întreținerea copilului minor Xxxxx Istrati, în legătură cu frecventarea instituției de învățămînt și stării de sănătate, decăderea pîrîtului Oleg Istrati din drepturile părintești asupra copilului minor Xxxxx Istrati și încasarea de la pîrîtul Oleg Istrati în beneficiul Vioricăi Istrati a cheltuielilor judiciare în mărime de 1366,65 lei și a cheltuielilor de asistență juridică.

Prin hotărârea din 29 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Viorica Istrati, reprezentată de avocatul Elena Rozembac împotriva lui Oleg Istrati, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Rîșcani, mun. Chișinău privind încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor în mărime de 1/4 din toate sursele de venit și în sumă fixă de 270 euro, încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor pe perioada anterioară 26 octombrie 2010 – 31 ianuarie 2017, în mărime de 7 500 euro, pentru perioada 31 ianuarie 2017 – 03 august 2017, în mărime de 1 960 euro, obligarea pîrîtului să participe la viitoarele

cheltuieli suplimentare pentru întreținerea copilului minor în legătură cu frecventarea instituției de învățământ și îmbolnăvirii, decăderea din drepturile părintești a pîrîtului Oleg Istrati și încasarea cheltuielilor de judecată. S-a încasat de la Oleg Istrati în beneficiul Vioricăi Istrati, pensie pentru întreținerea copilului minor Xxxxx Istrati, în mărime de 4 000 lei lunar, începînd cu 03 august 2017 și pînă la atingerea majoratului copilului minor. S-a încasat de la Oleg Istrati în beneficiul Vioricăi Istrati, cheltuielile de judecare a cauzei în mărime de 1 366,65 lei și cheltuielile pentru asistența juridică în mărime de 6 000 lei. S-a încasat de la Oleg Istrati în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 150 lei. În rest, se respins ca fiind neîntemeiată acțiunea înaintată de Viorica Istrati, reprezentată de avocatul Elena Rozembac privind încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor pentru perioada anterioară 26 octombrie 2010 – 31 ianuarie 2017 în mărime de 7 500 euro, pentru perioada 31 ianuarie 2017 – 03 august 2017 în mărime de 1 960 euro, obligarea pîrîtului să participe la viitoarele cheltuieli suplimentare pentru întreținerea copilului minor în legătură cu frecventarea instituției de învățământ și îmbolnăvirii, decăderea din drepturile părintești a pîrîtului Oleg Istrati.

Prin decizia din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Viorica Istrati, reprezentată de avocatul Elena Rozembac și s-a admis apelul declarat de Oleg Istrati, reprezentat de către avocatul Sorin Corceac și avocatul stagiar Marcela Cioară. S-a modificat hotărârea din 29 martie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Viorica Istrati împotriva lui Oleg Istrati, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Rîșcani, mun. Chișinău cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, obligarea participării la viitoarele cheltuieli suplimentare pentru întreținerea copilului minor și decăderea din drepturile părintești, în partea încasării pensiei de întreținere a copilului minor după cum urmează: s-a micșorat cuantumul pensiei de întreținere a copilului minor, Xxxxx Istrati, încasată de la Oleg Istrati în beneficiul Vioricăi Istrati, de la 4 000 de lei lunar pînă la 2 000 de lei lunar, începînd cu 03 august 2017 pînă la atingerea majoratului de către copil. În rest, s-a menținut hotărârea din 29 martie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

Prin decizia suplimentară din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a modificat hotărârea din 29 martie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, în partea încasării cheltuielilor de judecare a cauzei și a cheltuielilor de asistență juridică și s-a micșorat suma cheltuielilor de judecare a cauzei încasate de la Oleg Istrati în beneficiul Vioricăi Istrati, de la 1 366,65 de lei pînă la 693,32 de lei și suma cheltuielilor de asistență juridică de la 6 000 de lei pînă la 4 000 de lei.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni, de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Colegiul menționează că copia deciziei motivate din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a deciziei suplimentare din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată participanților la proces, la data de 01 octombrie 2018, conform informației anexate la materialele cauzei (f.d.74 vol. II), însă date despre recepționarea acestora de către recurentă la materialele cauzei lipsesc.

Totodată, instanța de recurs relevă că decizia din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și decizia suplimentară din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău au fost publicate pe portalul instanțelor de judecată la 12 octombrie 2018.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs precizează că recursul a fost declarat de Viorica Istrati, reprezentată de avocatul Elena Rozembac, prin intermediul oficiului poștal la 03 decembrie 2018, cu respectarea termenului indicat la art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Prin cererea de recurs, Viorica Istrati, reprezentată de avocatul Elena Rozembac a solicitat admiterea recursului, casarea deciziilor contestate, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie menținută hotărârea din 29 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în partea încasării pensiei pentru întreținerea copilului minor și a cheltuielilor de judecată, iar în partea încasării pensiei pentru întreținerea copilului minor pe perioada anterioară 26 octombrie 2010 – 31 ianuarie 2017, în mărime de 7 500 euro, pentru perioada 31 ianuarie 2017 – 03 august 2017, în mărime de 1 960 euro, obligarea pîrîtului să participe la viitoarele cheltuieli suplimentare pentru întreținerea copilului minor în legătură cu frecventarea instituției de învățămînt și îmbolnăvirii și decăderea din drepturile părintești a pîrîtului Oleg Istrati, să fie pronunțată o nouă hotărâre prin care să fie admise integral aceste pretenții.

În motivarea cererii de recurs, recurenta Viorica Istrati a indicat că deciziile instanței de apel sunt neîntemeiate și ilegale, emise cu încălcarea și aplicarea eronată a normele de drept material și a normele de drept procedural.

Recurenta a menționat că litigiul a fost judecat în absența acesteia și a reprezentantului ei, nefiindu-le comunicat locul, data și ora ședinței de judecată, iar aprecierea probelor de către instanța de apel a fost arbitrară, nefiind cercetate și apreciate, examinarea cererii de apel a avut loc în afara orelor de program.

Astfel, recurenta a invocat că cererea de apel depusă de Viorica Istrati, precum și cererea de apel depusă de Oleg Istrati urma să fie examinată la 18 septembrie 2018, ora 15.00, însă examinarea acesteia a început la ora 17.20-17.40, cu pronunțarea deciziei la 20.00, deși programul de lucru a Curții de Apel Chișinău este 08.30-17.00.

Recurenta Viorica Istrati a indicat că probele prezentate de ea în cadrul ședinței de judecată din 18 septembrie 2018 nu au fost cercetate. Astfel, instanța de apel nu a dat apreciere faptului că Oleg Istrati a primit indemnizație de șomaj pentru o perioadă mică, februarie 2018-iulie 2018, în mărime de 800 euro, precum și faptului că titlu executoriu emis de prima instanță a rămas neexecutat de Oleg Istrati pînă la examinarea apelurilor respective.

La fel, recurenta a menționat că instanța de apel nu au examinat sub toate aspectele cererile de apel, motiv din care a fost nevoie de emiterea unei decizii suplimentare, din oficiu, cu referire la repartizarea cheltuielilor de judecată, deși Oleg Istrati prin cererea de apel a solicitat instanței de apel casarea hotărâri primei instanțe în partea încasării cheltuielilor de judecată.

Recurenta a specificat că instanța de apel eronat a reținut că la dosar nu sînt anexate probe care ar confirma faptul că Oleg Istrati nu a întreținut copilul minor în perioada cînd locuiau împreună în Spania, ori reclamanta a solicitat încasarea pensiei

de întreținere a copilului minor pentru perioada de după divorț, timp în care copilul minor Xxxxx Istrati a locuit doar cu mama Viorica Istrati.

Recurenta Viorica Istrati a indicat că este neîntemeiat argumentul reținut de instanța de apel precum că, Viorica Istrati singură a decis de a trece cu traiul în altă țară, asumându-și o astfel de decizie, ori recurenta a trecut cu traiul în Italia imediat după divorț și copilul dispune de dreptul la toate prestațiile familiale și cheltuielile ocazionate de creșterea copilului, chiar dacă acestea au fost efectuate în altă țară.

Cu referire la calculele efectuate și anexate la materialele dosarului, precum că în aceste calcule sunt incluse cheltuielile pentru achitarea energiei electrice, telefon, internet ce se referă la afacerea recurente, Viorica Istrati a menționat că aceste cheltuieli nu au fost supuse dezbaterii de către instanța de apel.

La fel, recurenta a invocat că instanța de apel greșit a conchis că nu a probat cheltuielile suplimentare pentru întreținerea copilului minor în viitor și nu au fost stabilite circumstanțe excepționale, care ar genera încasarea cheltuielilor suplimentare pentru întreținerea copilului. Or, instanța de apel a interpretat eronat art. 79 al Codului familiei. La materialele cauzei sînt anexate probe cu privire la achitarea poliței de asigurare medicală a copilului.

Recurenta Viorica Istrati a indicat că instanța de apel eronat a reținut că Oleg Istrati nu se eschivează de la exercitarea obligațiilor părintești, inclusiv de la plata pensiei de întreținere. Ori, Oleg Istrati nu a executat titlu executoriu privind achitarea pensiei de întreținere, emis de prima instanță, pînă la momentul examinării cererilor de apel.

Mai mult, recurenta a menționat că Oleg Istrati ascunde cuantumul indemnizației de șomaj, nu recunoaște faptul că pînă la primirea indemnizației de șomaj a activat, nu a prezentat probe cu privire la acordarea unor sume pentru întreținerea copilului. Intimatul nu cunoaște unde și în ce clasă studiază copilul, nu cunoaște reușitele, nu-l vizitează, nu-l i-a în vacanțe, nu contribuie la dezvoltarea fizică, socială, intelectuală, psihologică a copilului și îi limitează dreptul la libera circulație a copilului, prin refuzul de a-și da acordul la perfectarea actelor.

Recurenta Viorica Istrati a invocat că instanța de apel nu a dat apreciere tuturor argumentelor prezentate în cererea de apel a recurente. Iar, instanța de apel a admis apelul declarat de Oleg Istrati din considerentul că acesta locuiește în Spania și este șomer. Deși, în cererea de chemare în judecată depusă la 03 august 2017, Viorica Istrati a solicitat încasarea pensiei de întreținere a copilului minor pînă la atingerea majoratului copilului minor, iar perioada de șomaj a lui Oleg Istrati a constituit doar perioada februarie 2018 - iunie/iulie 2018. Respectiv, la data examinării cererilor de apel, 18 septembrie 2018, Oleg Istrati nu mai era șomer.

Recurenta a indicat că instanța de apel eronat a aplicat valoarea minimului de existență la calcularea cuantumului pensiei de întreținere. Ori, la stabilirea cuantumului pensiei de întreținere urmează a fi luat în calcul nivelul anterior de asigurare materială a copilului, dar nu minimul de existență.

Cu referire la decizia suplimentară din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, recurenta Viorica Istrati a menționat că este una ilegală și nefondată, fiind emisă în lipsa participanților la dosar, fără citarea acestora.

Recurenta a invocat că decizia suplimentară a fost emisă din oficiu și instanța de apel greșit a ajuns la concluzia că cererea de apel depusă de Oleg Istrati a fost

admisă parțial, iar cererea de apel depusă de Viorica Istrati a fost respinsă și a compensat cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții și proporțional părții respinse din pretenții.

Recurenta Viorica Istrati a indicat că pentru reprezentarea în instanța de apel sau efectuarea altor cheltuieli de judecare a cauzei nu au fost anexate probe suplimentare în instanța de apel. Respectiv, prima instanță a admis solicitarea Vioricai Istrati privind stabilirea și încasarea pensiei de întreținere de la Oleg Istrati, fiind menținută și prin decizia instanței de apel, doar cu modificarea cuantumului pensie.

Iar, cheltuielile de judecare a cauzei ce țin de achitarea serviciilor de traducere și expediere a scrisorilor în scopul stabilirii venitului lui Oleg Istrati, stabilirii domiciliului oficial al acestuia sunt pertinente pentru stabilirea și încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor.

La data de 22 ianuarie 2019, în adresa lui Oleg Istrati și intervenientei accesorii Direcției pentru protecția drepturilor copilului Rîșcani, mun. Chișinău a fost expediată copia recursului declarat de către Viorica Istrati, reprezentată de avocatul Elena Rozembac (f.d.85 vol. II), însă intimatul Oleg Istrati și Direcția pentru protecția drepturilor copilului Rîșcani, mun. Chișinău nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referințe în termenul stabilit, la cererea de recurs declarată de Viorica Istrati, reprezentată de avocatul Elena Rozembac.

Prin încheierea din 27 februarie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de către Viorica Istrati, reprezentată de avocatul Elena Rozembac împotriva deciziei din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a deciziei suplimentare din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost considerat admisibil.

Verificând decizia din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și decizia suplimentară din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului și casarea decizilor recurate, cu trimiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată, pentru motivele ce succed.

În conformitate art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 din Codul de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată, dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele cauzei, Colegiul reține că la 03 august 2017, Viorica Istrati a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Oleg Istrati, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului Rîșcani, mun. Chișinău cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, obligarea participării la cheltuielile suplimentare pentru întreținerea copilului minor și decăderea din drepturile părintești (f.d.1-6 vol. I).

Pe parcursul examinării cauzei, reclamanta Viorica Istrati și-a concretizat acțiunea și a solicitat încasarea de la pîrîtul Oleg Istrati în beneficiul reclamantei Viorica Istrati a pensiei de întreținere pentru copilul minor Xxxxx Istrati, în mărime de 1/4 cotă-parte din toate sursele de venit lunar, precum și suma fixă de 271 euro lunar, începînd cu 03 august 2017 și pînă la atingerea majoratului copilului minor; a pensiei de întreținere pentru copilul minor Xxxxx Istrati pentru perioada anterioară 26 octombrie 2010 -31 ianuarie 2017, în mărime de 7 500 euro și pentru perioada 31 ianuarie 2017 – 03 august 2017, în mărime de 1960 euro; obligarea pîrîtului Oleg Istrati să participe la viitoarele cheltuieli suplimentare pentru întreținerea copilului minor Xxxxx Istrati, în legătură cu frecventarea instituției de învățămînt și stării de sănătate, decăderea pîrîtului Oleg Istrati din drepturile părintești asupra copilului minor Xxxxx Istrati și încasarea de la pîrîtul Oleg Istrati în beneficiul Vioricăi Istrati a cheltuielilor judiciare în mărime de 1366,65 lei și a cheltuielilor de asistență juridică (f.d.181-187 vol. I).

Prin hotărârea din 29 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Viorica Istrati, reprezentată de avocatul Elena Rozembac împotriva lui Oleg Istrati, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Rîșcani, mun. Chișinău privind încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor în mărime de 1/4 din toate sursele de venit și în sumă fixă de 270 euro, încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor pe perioada anterioară 26 octombrie 2010 – 31 ianuarie 2017, în mărime de 7 500 euro, pentru perioada 31 ianuarie 2017 – 03 august 2017, în mărime de 1 960 euro, obligarea pîrîtului să participe la viitoarele cheltuieli suplimentare pentru întreținerea copilului minor în legătură cu frecventarea instituției de învățămînt și îmbolnăvirii, decăderea din drepturile părintești a pîrîtului Oleg Istrati și încasarea cheltuielilor de judecată. S-a încasat de la Oleg Istrati în beneficiul Vioricăi Istrati, pensie pentru întreținerea copilului minor Xxxxx Istrati, în mărime de 4 000 lei lunar, începînd cu data de 03 august 2017 și pînă la atingerea majoratului copilului minor. S-a încasat de la Oleg Istrati în beneficiul Vioricăi Istrati, cheltuielile de judecare a cauzei în mărime de 1 366,65 lei și cheltuielile pentru asistența juridică în mărime de 6 000 lei. S-a încasat de la Oleg Istrati în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 150 lei. În rest, se respins ca fiind neîntemeiată acțiunea înaintată de Viorica Istrati, reprezentată de avocatul Elena Rozembac privind încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor pentru perioada anterioară 26 octombrie 2010 – 31 ianuarie 2017 în mărime de 7 500 euro, pentru perioada 31 ianuarie 2017 – 03 august 2017 în mărime de 1 960 euro, obligarea pîrîtului să participe la viitoarele cheltuieli suplimentare pentru întreținerea copilului minor în legătură cu frecventarea instituției de învățămînt și îmbolnăvirii, decăderea din drepturile părintești a pîrîtului Oleg Istrati (f.d.202-213 vol. I).

Prin decizia din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Viorica Istrati, reprezentată de avocatul Elena Rozembac și s-a admis apelul declarat de Oleg Istrati, reprezentat de către avocatul Sorin Corceac și avocatul stagiar Marcela Cioară. S-a modificat hotărârea din 29 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Viorica Istrati împotriva lui Oleg Istrati, intervenient accesoriu

Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Rîșcani, mun. Chișinău cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, obligarea participării la viitoarele cheltuieli suplimentare pentru întreținerea copilului minor și decăderea din drepturile părintești, în partea încasării pensiei de întreținere a copilului minor după cum urmează: s-a micșorat cuantumul pensiei de întreținere a copilului minor, Xxxxx Istrati, încasată de la Oleg Istrati în beneficiul Vioricăi Istrati, de la 4 000 de lei lunar până la 2 000 de lei lunar, începând cu 03 august 2017 până la atingerea majoratului de către copil. În rest, s-a menținut hotărârea din 29 martie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d.51-63 vol. II).

În conformitate cu art. 238 alin. (2) Cod de procedură civilă, completul de judecată deliberează, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.

Art. 373 alin. (1) Cod de procedură civilă prevede că, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

Astfel, Colegiul reține că, deși la materialele cauzei este anexată decizia din data de 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a micșorat cuantumul pensiei de întreținere a copilului minor, Xxxxx Istrati, încasată de la Oleg Istrati în beneficiul Vioricăi Istrati, de la 4 000 de lei lunar până la 2 000 de lei lunar (f.d.51-63 vol. II), instanța de apel în ședința de judecată din 18 septembrie 2018 a pronunțat altă soluție, și anume: s-a micșorat cuantumul pensiei de întreținere a copilului minor, Xxxxx Istrati, încasată de la Oleg Istrati în beneficiul Vioricăi Istrati, de la 4 000 de lei lunar până la 1 800 de lei lunar, fapt confirmat prin înregistrarea audio a ședinței de judecată anexată la materialele cauzei.

În conformitate cu art. 274 (alin. 1, 5) Cod de procedură civilă, în procesul-verbal al ședinței de judecată sau al actului procedural îndeplinit în afara ședinței de judecată se enumeră acțiunile procesuale efectuate de către participanții la proces și de către instanța de judecată, cu mențiunea locului, a datei și a orei începerii și terminării fiecărei acțiuni procesuale, respectându-se ordinea în care au fost exercitate. În cazul divergențelor între conținutul procesului-verbal și înregistrarea audio, prevalează înregistrarea audio.

Art. 429 alin. (1) Cod de procedură civilă prevede că, pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs conchide că este în imposibilitate de a verifica temeinicia deciziei recurate, or este în imposibilitate de a stabili obiectul recursului, fiind în prezența a 2 dispozitive contradictorii a deciziei instanței de apel.

Suplimentar, instanța de recurs menționează că, instanțele de judecată, trebuie, să emită o hotărâre clară, având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, în temeiul principiului clarității hotărârii judecătorești.

Instanța de recurs reține că prin decizia suplimentară din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a modificat hotărârea din 29 martie 2018 a Judecătorei

Chișinău, sediul Rîșcani, în partea încasării cheltuielilor de judecare a cauzei și a cheltuielilor de asistență juridică și s-a micșorat suma cheltuielilor de judecare a cauzei încasate de la Oleg Istrati în beneficiul Vioricăi Istrati, de la 1 366,65 de lei până la 693,32 de lei și suma cheltuielilor de asistență juridică de la 6 000 de lei până la 4 000 de lei (f.d.67-72 vol. II).

În conformitate cu art. 250 alin. (1-2) Cod de procedură civilă, instanța care a pronunțat hotărârea emite, din oficiu sau la cererea participanților la proces, o hotărâre suplimentară dacă: a) nu s-a pronunțat asupra unei pretenții formulate de către părți sau de către intervenientul principal; b) rezolvînd problema dreptului în litigiu, nu a indicat suma adjudecată, bunurile ce urmează a fi remise sau acțiunile pe care pîrîtul trebuie să le îndeplinească; c) nu a rezolvat problema repartizării între părți a cheltuielilor de judecată ori a omis să se pronunțe asupra cererilor martorilor, experților, specialiștilor, interpreților sau reprezentanților cu privire la cheltuielile de judecată a căror compensare li se cuvine.

Colegiul relevă că instanța de apel a invocat art. 250 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, ca temei pentru adoptarea deciziei suplimentare din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Respectiv, instanța de apel eronat a interpretat art. 250 alin. (1) Cod de procedură civilă, la adoptarea deciziei suplimentare din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Ori, constituie temei de emiteră a unei decizii suplimentare, faptul nerezolvării problemei repartizării între părți a cheltuielilor de judecată suportate în instanța de apel, dar nu a cheltuielilor suportate în prima instanță.

În litigiul dedus judecării, instanța de apel prin decizia suplimentară din data de 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a soluționat problema repartizării între părți a cheltuielilor de judecată suportate în prima instanță, fapt care a fost soluționat prin decizia din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Astfel, prin hotărârea din 29 martie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani s-a încasat de la Oleg Istrati în beneficiul Vioricăi Istrati, cheltuielile de judecare a cauzei în mărime de 1 366,65 lei și cheltuielile pentru asistența juridică în mărime de 6 000 lei. (f.d.202-213 vol. I).

Iar, prin decizia din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, hotărârea din 29 martie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani s-a modificat doar în partea încasării pensiei de întreținere a copilului minor, iar în rest, s-a menținut hotărârea din 29 martie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d.51-63 vol. II).

În aceste circumstanțe, Colegiul relevă că instanța de apel menținînd în rest hotărârea din 29 martie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani și-a modificat propria soluție emisă cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, deși art. 249 alin. (1) Cod de procedură civilă prevede expres că după pronunțarea hotărîrii, instanța care a adoptat-o nu este în drept să o anuleze nici să o modifice.

Cu referire la argumentul recurentei Viorica Istrati precum că, decizia suplimentară din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost emisă în lipsa participanților la dosar, fără citarea acestora, instanța de recurs menționează că art. 250 alin. (2) Cod de procedură civilă stabilește expres că problema pronunțării unei hotărîri suplimentare poate fi pusă în termenul executării silite a hotărîrii. Instanța

emite, după examinare în ședință de judecată, hotărârea suplimentară, care poate fi atacată în ordinea stabilită de prezentul cod. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică examinarea problemei.

În conformitate cu art. 102 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură.

Colegiul precizează că deși în procesul verbal al ședinței de judecată din data de 25 septembrie 2018 este menționat că participanții la proces citați legali nu s-au prezentat din motive necunoscute (f.d.64 vol. II), la materialele cauzei lipsește citarea părților pentru această ședință.

Prin necitarea părților, Viorică Istrati nu i-a fost acordată posibilitatea de a-și expune părerea și a-și susține poziția privind problema soluționată prin decizia suplimentară, fiind astfel lăsată într-o stare de incertitudine și creată impresia că nu a fost auzită de instanță.

Instanța de recurs menționează că, aspectele menționate conduc la concluzia că procedura desfășurată în instanța de apel nu corespunde exigențelor art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, iar modalitatea în care a fost examinată cauza în ordine de apel nu poate echivala cu soluționare efectivă a cauzei, astfel, fiind impusă casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei la rejudecare.

Conform jurisprudenței CtEDO, principiul egalității armelor semnifică tratarea egală a părților pe toată durata desfășurării procedurii în fața unui tribunal, fără ca una din ele să fie avantajată în raport cu cealaltă parte din proces și să fie auzite. Acest principiu este unul din elementele noțiunii mai largi de ”proces echitabil”, ce impune fiecărei părți să i se ofere posibilitatea rezonabilă de a-și susține cauza sa, în condiții care să nu o plaseze într-o situație de net dezavantaj în raport cu adversarul ei (cauza Ankerl contra Suediei, hotărârea din 18 februarie 1997; cauza Niderost -Huler contra Suediei, hotărârea 1997-1/24 noiembrie 1997).

Având în vedere problemele de drept ridicate în speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Viorica Istrati, reprezentată de avocatul Elena Rozembac și de a casa decizia din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și decizia suplimentară din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

La judecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate supra, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată, reieșind din circumstanțele esențiale ale litigiului dedus judecării.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (2)-(3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Viorica Istrati, reprezentată de avocatul Elena Rozembac.

Se casează decizia din 18 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și decizia suplimentară din 25 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Viorica Istrati împotriva lui Oleg Istrati, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului Rîșcani, mun. Chișinău cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, obligarea participării la viitoarele cheltuieli suplimentare pentru întreținerea copilului minor și decăderea din drepturile părintești, cu trimiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Maria Ghervas

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru

Nina Vascan